

Ramon Barnils

Típicament universal

Voleu plat més català que els canalsos d'origen clarament italià?

Hi ha també l'arròs, a la cassola, o a la paella, negre o a banda. Tan propis, personals i intransferibles, que la propietat col·lectiva de la paella va dur, fa uns anys, un dels sainets més tendrament ridículs que ens ha estat concedit de veure representats.

Per cert, que l'arròs és xinès, com sap el món sencer. Hi ha la sardana que, com el mateix nom canta, o bé de Sardenya, o bé de Cerdanya. Més aviat, sembla que la dansa més bella de totes les dances que es fan i es desfan, que per això mateix no pot ser sinó catalana, té orígens exactament grecs. O de la Mediterrània oriental. Per acabar d'arrodonir-ne la precisió científica dels nostres orígens, és a dir, dels de la sardana: els antropòlegs estan d'acord que tot poble primitiu, prehistòric, retiu culte al foc... dansant-hi al voltant i en rotllana.

¡Montserrat! Tot el nord d'Europa considera que Montserrat és la misteriosa muntanya amagatall del sant Grial, el calze que va fer servir Nostre Senyor al Sant Sopar. Per a les cultures nòrdiques, aquest mite es barreja amb mites pre-cristians, tal com Wagner va posar en música. Wagner, el músic predilecte dels nacionalistes catalans de finals del segle XIX i principis del XX.

La taronja, puntal de la Renaixença general valenciana

d'aquest segle, és ben bé de la Xina, com expliquen la cultura i fins i tot els acudits

populars de tot Occident. El bolero mallorquí i la jota tortosina. I les havaneres de la Costa Brava i de Torrevella, que sí són típiques, exclusives i tradicionals, han de ser en espanyol.

El català, ànima i esperit de Catalunya, el País Valencià i les Illes: dialecte d'una llengua comarcal, el llatí, que va nàixer de la petita comarca del Laci. El millor automòbil català, de gran prestigi, la Hispano-Suiza.

Deia Eugeni d'Ors que tot el que no és tradició és plagi. Millorem-ho: de tot el que hi ha al món, només el millor passa a ser tradició. N'hi ha prou amb posar-li l'accent. Picasso, terror del segle XX, revolucionari de la pintura de tots els temps, tenia al capçal del llit una bandera catalana enorme: era l'accent tradicional, que posava als seus somnis universals.

Pere Calders

A frec d'estrenar segle

El recent campionat mundial de futbol ha posat en evidència la crisi d'aquest esport com a espectacle. La televisió, tan comprometedora, ha servit a milions d'espectadors de tot el món l'avorriment en què ha caigut un dels jocs amb pilota que havia atret més públic als estadis.

Fa cosa de no res que les juntes directives de poderosos clubs peninsulars projectaven l'engrandiment dels camps, a base d'uns comptes feliços que els feien somiar en enormes multituds que farien cues llarguíssimes davant de les taquilles.

La gent (en la il·lusió) es pegava per trobar lloc a les graderies i calia ampliar-les de seguida perquè hi cabés tot-hom. Després, la vida real ha fet el seu camí i sembla detectar-se un cert desinterès, amb disminució sensible dels clients en potència.

Però la veu popular, en els seus moments d'optimisme, ja fa temps que va advertir que quan una porta es tanca, se n'obre una altra, i que val més no desanimar-se mai. Ara resulta que els festivals d'això que en diuen música moderna omplen els camps de futbol, uns espais que no han estat pensats tenint en compte exquisideses acústiques. Més aviat al contrari, a cel descobert qualsevol soroll se l'emporta el vent. I s'ha produït un canvi sensacional: a les sales de concert de l'antigor, el públic havia de man-

tenir un silenci respectuós, i ara no, ara pot afegir els seus crits als dels artistes que vociferen i gesticulen damunt de tarimes improvisades. No sé si agraïm prou la liquidació d'inhibicions que això representa, però amb el temps es farà justícia.

La Madonna, el Prince, el Michael Jackson i similars omplen camps esportius. ¿No podria ser que el futur ens reservi un joc en retirada, que es vagi reduint fins al futbol-sala i en tingui prou amb els espais tancats que ara són sales de concert? Seria un giratomb fantàstic.

